

dr hab. Janusz Figura prof. UE
Katedra Transportu
Uniwersytet Ekonomiczny
w Katowicach

Katowice 29.08.2022 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej
pt. *”Podatność transportowa jako determinanta wyboru sposobu przemieszczania wyrobów
farmaceutycznych”*

napisanej pod kierunkiem dr hab. Tomasza Kwarcińskiego prof. US,
promotorem pomocniczym dr Agnieszka Gozdek
w Instytucie Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego

Uwagi wstępne

Podstawą wydania recenzji jest decyzja dr hab. Stanisława Hońko prof. US, Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 14 lipca 2022 roku, sygnowana pismem L.dz. 111/22/EiF.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej napisana pod kierunkiem dr hab. Tomasza Kwarcińskiego prof. US, gdzie promotorem pomocniczym była dr Agnieszka Gozdek w Instytucie Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego, obejmuje wstęp, pięć rozdziałów oraz zakończenie, bibliografię, spis tabel, spis rysunków, aneks załącznik nr 1 - Analiza podatności wybranej grupy produktów farmaceutycznych według nomenklatury HS CODE, załącznik nr 2 - Kwestionariusz badań nt. *”Wpływ podatności transportowej na sposób przemieszczania wyrobów farmaceutycznych”*, streszczenie oraz abstrakt łącznie 242 strony.

Mając na uwadze wymogi, stawiane rozprawom doktorskim, przyjęto następujące kryteria oceny:

- ocenę merytoryczną rozprawy w szczególności,
 - trafność podjętej problematyki badawczej i jej stopień oryginalności,
 - uzyskane rezultaty i ich znaczenie dla nauki i praktyki,
 - poprawność formalno - językową,

- ocenę metodologiczną opracowania w tym,
 - dobór literatury, umiejętności wykorzystania źródeł,
 - poprawność formułowania problemów i hipotez badawczych,
 - trafność doboru metod i narzędzi badawczych, umiejętność ich zastosowania,
 - prawidłowość układu pracy i struktura podziału opracowania, oraz
- wnioski końcowe i ewentualne uzupełnienia.

Ocena merytoryczna rozprawy

Trafność podjętej problematyki badawczej i jej stopień oryginalności

Wybór problemu badawczego związanego ze znaczeniem podatności transportowej jako determinanty wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, jako tematu rozprawy doktorskiej Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej, uznać należy za celowy, przy jednoznacznym podkreśleniu aktualności podejmowanej problematyki badawczej. Perspektywa problematyki podatności transportowej jako determinanty wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, stanowi współcześnie istotny instrument kształtowania rozwoju, nie tylko dla rozmaitych podmiotów i organizacji gospodarczych, będąc kluczowym elementem procesów przewozowych, jak również organizowania i realizowania łańcuchów dostaw oraz w konsekwencji kształtowania polityki transportowej państw i ponadpaństwowych ugrupowań gospodarczych na świecie. Trafność podjętej problematyki podatności transportowej jako determinanty wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, jest złożonym zagadnieniem badawczym i wynika z kilku przesłanek.

Przede wszystkim perspektywa badań podatności transportowej jako determinanty wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, wyznaczona zostaje przez fundamentalny poziom bezpieczeństwa, rozumianego jako funkcja przepływu ładunków i informacji współczesnych procesów przewozowych. Ponadto, zagadnienie podatności transportowej stanowi również elementarną wartość dla funkcjonowania współczesnych łańcuchów dostaw, implikując tym samym strukturę określonych rozwiązań technicznych i technologicznych warunkujących sprawność i efektywność przepływu. Jednocześnie globalnie rozumiana podatność transportowa - będąca w relacji do współczesnych łańcuchów dostaw - staje się nieustannym wyzwaniem, dla poczucia pewności i gwarancji procesów przewozowych będąc, jednocześnie szansą dla doskonalenia instrumentów i narzędzi

w kształtowaniu optymalnych rozwiązań w transporcie. Istotną przesłanką trafności podjętej przez Doktorantkę problematyki badań, jest również dbałość o kształtowanie i utrzymywanie określonej kondycji przewożonych wyrobów farmaceutycznych dla rozmaitych grup interesariuszy, kierujących się osiągnięciem pragmatycznych celów gospodarczych. Poszukiwanie źródeł sukcesu w budowaniu optymalnego poziomu podatności transportowej zwłaszcza wyrobów farmaceutycznych, koncentruje się zatem z jednej strony, na rozwoju zasobowych (materialnych i niematerialnych) elementów współczesnych łańcuchów dostaw, z drugiej zaś strony, musi sprostać wymaganiom stawianym przez konkurencyjne otoczenie. Nie bez znaczenia pozostaje zatem przesłanka związana, z poziomem kształtowania się kosztów podatności transportowej w przewozach ładunków farmaceutycznych, która w zglobalizowanej gospodarce stanowi przedmiot żywego zainteresowania ekonomistów, nie tylko ze względu na ich poziom wzrostu, ale również dotyczy wymagań stawianych przez rozmaite grupy interesariuszy, które determinują strukturę osiągniętych celów gospodarczych. Funkcjonowanie współczesnych łańcuchów dostaw i ich poziom bezpieczeństwa wynika wprost z wrażliwości podatności transportowej ładunków zwłaszcza wyrobów farmaceutycznych, który stanowi interesujący przedmiot badań ekonomicznych w obrębie, którego dostrzec można rosnące zainteresowanie naukowców zajmujących się problematyką transferu ładunków i informacji. Dlatego też, wybór tematu rozprawy doktorskiej przez Panią mgr Renatę Agatę Husiatyńską, uznać należy za właściwy, z podkreśleniem jego oryginalnego i aplikacyjnego charakteru. Ze względu na wnikliwość i wieloaspektowość rozpoznawanych kwestii badawczych, recenzowana praca dostarcza wielu cennych informacji dotyczących, analizy i oceny skuteczności wsparcia zwłaszcza dla wzrostu bezpieczeństwa w organizacji i realizacji łańcuchów dostaw. Recenzowana rozprawa Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej i podjęta w niej tematyka badawcza, wpisuje się w nurt badań i publikacji naukowych w dziedzinie ekonomii i finansów, w tym zwłaszcza sprawności i efektywności wsparcia dla przepływów ładunków i informacji. Pozytywna argumentacja recenzenta pozwala, więc na sformułowanie wniosku, że wybór tematyki badawczej i zakres przedmiotowy jej realizacji w pełni zasługuje na aprobowaną ocenę. Zalecany w rozprawach doktorskich wymóg oryginalności w recenzowanej rozprawie, został zrealizowany zwłaszcza w sformułowaniu przedmiotu badań, dla którego merytorycznym zagadnieniem jest określenie właściwego poziomu jakości w organizowaniu i zrealizowaniu przewozu wyrobów farmaceutycznych. Następnym aspektem oryginalności rozprawy Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej, jest analiza struktury prowadzonych rozważań obejmujących znaczenie i istotę podatności transportowej w przewozach ładunków, określenie prawnych i techniczno –

technologicznych aspektów procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, jak również determinant wpływających na proces przemieszczania wyrobów farmaceutycznych oraz określeniu kierunków i tendencji rozwoju. Tego rodzaju elementami oryginalności uwzględniającymi podjętą problematykę badawczą, recenzowana rozprawa stanowi fascynujące pogłębienie badań w zakresie organizowania i realizowania procesów przewozowych, które zwłaszcza z perspektywy ekonomii i finansów pozwalają na skuteczne wypełnienie luki badawczej poprzez określenie znaczenia i wpływu podatności transportowej między innymi na poziom i strukturę kosztów transportu, strukturalizację preferencji klientów oraz sprawności i efektywności przepływu produktów i informacji na rynku przewozowym.

Recenzowana rozprawa doktorska stanowi zatem przykład rzetelnego opracowania naukowego, będąc jednocześnie ilustracją usystematyzowania wiedzy w podjętym temacie badań, która w znacznym stopniu stanowi oryginalną i kompetentną ilustrację udanego opracowania naukowego, uzupełniając - zwłaszcza z perspektywy polskojęzycznego piśmiennictwa naukowego - zbiór literatury z zakresu podatności transportowej w transporcie ładunków.

Uzyskane rezultaty i ich znaczenie dla nauki i praktyki

Pozytywna ocena stopnia uzyskanych rezultatów badań i określenie ich znaczenia dla nauki i praktyki rozprawy doktorskiej Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej, jest zdaniem recenzenta, w pełni uzasadniona i wynika z następujących walorów opracowania:

- właściwego sformułowania i oryginalnego doboru przedmiotu i celów badawczych;
- kompetentnego i komplementarnego wykorzystania i osadzenia przedmiotu badań w ramach literatury przedmiotu;
- rzetelnego metodycznego i empirycznego przeprowadzenia i zaprezentowania wyników badań;
- umiejętności odpowiedniego wyselekcjonowania i syntetycznego zinterpretowania wyników badań;
- wypełnienia luki badawczej w zakresie znaczenia podatności transportowej jako determinanty wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych.

Zawarta i wnikliwie opracowana problematyka badań w recenzowanej rozprawie, zwłaszcza z perspektywy ujęcia teoretycznego i empirycznego, nie była łatwym zagadnieniem, co wynika ze złożoności i wielowątkowości natury samej podatności transportowej, jak również komplikacji sposobów przemieszczania zwłaszcza wyrobów

farmaceutycznych, które z natury wymagają zachowania wieloparametrycznego poziomu jakości w organizowaniu i realizacji procesów przemieszczania. Próba ujęcia wielu różnorodnych wątków badawczych, przy zachowaniu rozsądnej struktury i objętości rozprawy doktorskiej Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej uznać należy za udane. Doktorantka postawiła sobie za cel trudne zagadnie badawcze, które wynika z jednej strony z doprecyzowania rozmytych i wielowątkowych kwestii podatności transportowej, co samo w sobie stanowi złożone zagadnienie badawcze z jednej strony, co skutkowało odpowiednim doбором niezbędnych zagadnień teoretycznych, które powinny zostać włączone do opracowania. a z drugiej strony empirycznym doбором i zrealizowaniem badań pośrednich i bezpośrednich. Warstwa definicyjno – pojęciowa została opracowana na odpowiednim poziomie, pozwalającym na jednoznaczne rozumienie analizowanych w rozprawie zagadnień.

Istotne z praktycznego punktu widzenia, zdają się być walory związane ze sposobami zapewnienia odpowiedniego poziomu podatności transportowej wyrobów farmaceutycznych i sposobów ich przemieszczania, zawarte na stronach opracowania, a zwłaszcza określenie kierunków rozwoju omówione w ostatniej, piątej części opracowania. Doktoranta wnikliwie i interesująco, prezentuje zwłaszcza kwestie sposobów wyboru przemieszczania, prezentując odpowiednie relacje wyrobów farmaceutycznych dostosowane do poziomu sprawności i efektywności jakości przewozu, jak również znaczenie gospodarowania czasem i przestrzenią, co determinuje z jednej strony możliwość zwłaszcza empirycznego wykorzystania rezultatów badań, ale również zdolności ich teoretycznego wykorzystania, chociażby z perspektywy polityki transportowej rozmaitych interesariuszy biznesowych, odpowiedzialnych za poziom jakości usług przewozowych na rynku.

Ocena wyników badań jest w pełni pozytywna. Doktorantka zrealizowała zamierzenia badawcze. Swoje wywody odpowiednio uzasadniła rozważaniami teoretycznymi, jak również empirycznymi wyznaczonego celu i przedmiotu badań. Wyniki badań zostały poprawnie zaprezentowane. Synteza wyników badań stanowi cenny materiał porządkujący prezentowane zagadnienie. Rezultaty przeprowadzonych badań, mogą z powodzeniem zostać wykorzystane zarówno w opracowaniach teoretycznych, jak również praktycznych podejmujących zagadnienia wykorzystania sposobów przemieszczania, nie tylko wyrobów farmaceutycznych widzianych z perspektywy zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa współczesnych łańcuchów dostaw, ale również doskonalenia rozwiązań samej podatności transportowej, której istota ewoluuje do zmieniających się uwarunkowań wyrobów, ale również techniki i technologii przewozu.

Recenzowana rozprawa doktorska Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej, stanowi zatem oryginalne studium badawcze posiadające wysoki poziom użyteczności, zarówno metodycznej, poznawczej i aplikacyjnej.

Poprawność formalno – językowa

Poprawność formalno - językowa jest mocną stroną opracowania. Autorka posługuje się logicznym i analitycznym językiem wypowiedzi, co w opracowaniu Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej, należy do szczególnych walorów recenzowanej dysertacji. Poprawny język wypowiedzi Autorki opracowania, stanowi istotny argument charakteryzujący jej dojrzały warsztat badawczy, jak również przyczynia się do zrozumiałego argumentowania omawianych zagadnień. Warto również zwrócić uwagę na bogate i zróżnicowane słownictwo wypowiedzi, którym posługuje się Autorka opracowania, jej wysoki poziom erudycji, który jest niewątpliwym walorem ocenianego studium.

Ocena metodologiczna opracowania

Dobór literatury, umiejętność wykorzystania źródeł

Dla realizacji wyznaczonych celów badawczych i weryfikacji postawionych hipotez Autorka wykorzystuje w opracowaniu liczne opracowania monograficzne, artykuły i raporty rozmaitych organizacji i instytucji. Istotnym uzupełnieniem są również akty prawne, dokumenty strategiczne i umowy międzynarodowe. Doktorantka wykorzystuje również liczne strony internetowe. Uznanie recenzenta budzi zwłaszcza właściwy dobór rozmaitych źródeł badawczych oraz umiejętność posługiwania się nimi dla logicznej argumentacji omawianych zagadnień, które z powodzeniem zostały zastosowane w prezentowanej dysertacji. Na akceptację recenzenta, zasługuje również, nie tylko różnorodność w doborze wykorzystywanych źródeł do badań podatności transportowej, ale zwłaszcza ich związku ze sposobami wyboru przemieszczanych wyrobów farmaceutycznych i relacji do budowy jakości przewozu, co oznacza, że Autorka kieruje się i wykorzystuje podczas prowadzenia rozpoznania, właściwą dociekliwością badawczą.

Poprawność formułowania problemów i hipotez badawczych

We wstępie opracowania Autorka określiła cel głównych badań oraz cele pomocnicze, jak również hipotezę główną i hipotezę pomocniczą.

Celem głównym dysertacji jest „*przedstawienie kierunków doskonalenia procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych z uwzględnieniem ich podatności transportowej*”, który Autorka osiągnęła poprzez realizację dwóch celów pomocniczych, a mianowicie:

C1: przedstawienie tendencji zmian w procesie przemieszczania wyrobów farmaceutycznych,

C2: ocena podatności transportowej wyrobów farmaceutycznych.

Przyjęte do realizacji do realizacji cele badawcze wskazują na kompleksowe ujęcie podjętej problematyki i usystematyzowanie wiedzy w podjętym temacie badań. Przyjęte cele na podstawie szczegółowej lektury dysertacji Pani mg Renaty Anny Husiatyńskiej upoważniają do następujących stwierdzeń:

- cele rozprawy sformułowano poprawnie, wyraźnie wskazując kierunki badań,
- cele zostały wyznaczone w sposób logiczny i adekwatny do przyjętej problematyki badawczej, przy jednoczesnym określeniu struktury opracowania zarówno w części teoretycznej jak i emiprycznej,
- przyjmując do realizacji cele rozprawy Doktorantka konsekwentnie dążyła do ich realizacji, jednocześnie prezentując analizy i oceny uzyskanych w trakcie badań wyników, co ostatecznie w wyczerpujący sposób osiągnęła.

Cel badawczy recenzowanego opracowania, został skorelowany z postawioną hipotezą główną opracowania, którą Aktorka określiła w następujący sposób „*podatność transportowa wyrobów farmaceutycznych determinuje sposób ich przemieszczania*”, która została uszczegółowiona jedną hipotezą pomocniczą:

H1: wraz ze wzrostem wartości wyrobów farmaceutycznych zmniejsza się ich podatność transportowa,

Hipotezy badawcze, oprócz wyznaczonej weryfikacji określonych rozpoznań, wydają się stanowić najważniejszy punkt odniesienia, z perspektywy oceny wartości naukowej prezentowanej rozprawy. Ponadto należy stwierdzić, że w kontekście zarysowanego problemu badawczego i wyznaczonych celów rozprawy, hipoteza H1, została sformułowane właściwie. Jednocześnie, hipoteza główna i pomocnicza zostały powiązane z sobą w logiczny i nośny badawczo sposób, co stanowi dodatkowy ich walor. Przyjęte hipotezy rozprawy wyraziście

określają ukierunkowanie i zakres badań, a ich empiryczna weryfikacja umożliwiła Doktorantce realizację założonych celów badawczych.

Realizacja celu głównego oraz dwóch celów pomocniczych, jak również weryfikacja hipotezy głównej i pomocniczej, nastąpiła w trakcie rozważań prowadzonych zwłaszcza w czwartym i piątym rozdziale dysertacji, gdzie Doktorantka wykorzystując odpowiednio dobrane narzędzia badań, sprawdziła trafność postawionych hipotez.

Trafność doboru metod i narzędzi badawczych, umiejętność ich zastosowania

Treść, jak również struktura recenzowanej rozprawy doktorskiej, pozwala na stwierdzenie, że Doktorantka posłużyła się właściwymi metodami i narzędziami badawczymi. Na uznanie recenzenta zasługują prawidłowy dobór i właściwie przeprowadzenie procedury badawczej, którą oparto o wymogi badań wtórnych i pierwotnych. Wykorzystanie badań wtórnych, dotyczyło opracowania zwłaszcza materiałów zawartych w literaturze krajowej i zagranicznej, oraz aktów prawnych i danych statystycznych rozmaitych organizacji międzynarodowych. Autorka opracowania posługuje się przede wszystkim metodą monograficzną, jak również metodą krytycznej analizy literatury, oraz analizą porównawczą. Ze względu na znikomą obecność zwłaszcza empirycznych relacji podatności transportowej w polskiej literaturze naukowej rozpoznanie badanego zjawiska, Autorka z uznaniem sięga do źródeł zagranicznych, uwzględniając opracowania różnych organizacji międzynarodowych w tym min. z WHO, IATA, EFTA, UE. Struktura badań koncentruje się zatem na rozpoznaniach realizowanych w relacjach międzynarodowych i Polsce. Analizę danych wtórnych uzupełniono badaniami pierwotnymi. Dane do badań pierwotnych pozyskano za pomocą wywiadu bezpośredniego skierowanego do ekspertów producentów i organizatorów przewozu wyrobów farmaceutycznych z Polski (N=17). Autorka, oprócz danych ilościowych wykorzystuje w opracowaniu dane jakościowe, pochodzące bezpośrednio od przedstawicieli przedsiębiorstw farmaceutycznych i spedycyjnych. Badania bezpośrednie uzupełniono również kwestionariuszem zawierającym 42 pytania pogrupowane w pięć sekcji. Uzyskane informacje poddano analizie statystycznej za pomocą testu Shapiro – Wilka oceniającego normalność rozkładu, oraz analizie Friedmana przeznaczonych dla analizy pomiarów zależnych. Istotność wyników analizy wykonano testem rang Wilcoxon (test post-hoc). Zgodność pomiędzy respondentami sprawdzono współczynnikiem korelacji międzyklasowej ICC.

Zrealizowane badania naukowe oraz wykorzystanie narzędzia badawcze, należy ocenić pozytywnie jako te, które pozwoliły Autorce zrealizować wyznaczone cele i dokonać weryfikacji hipotez. Problematyka badawcza opracowana w recenzowanej rozprawie doktorskiej, jest logicznie rozbudowana. Zakres przedmiotowy badań oraz objętość rozprawy, a także dobry poziom merytoryczny prowadzonych analiz badawczych, stanowią podstawę pozytywnej oceny przyjętych i zastosowanych metod i technik badawczych, w kontekście zastosowanego przez Autorkę warsztatu badań naukowych.

Jedyną obawę recenzenta budzi fakt niskiego poziomu próby badawczej przyjętego do badań.

Prawidłowość układu pracy i struktura podziału opracowania

Struktura rozprawy jest poprawna i zgodna z przyjętą koncepcją badawczą. Merytoryczna część opracowania składa się ze wstępu pięciu rozdziałów i zakończenia. Pierwszy z rozdziałów posiada charakter teoretyczny, rozdział drugi i trzeci metodyczny, zaś rozdziały czwarty i piąty empiryczny.

Konstrukcja dysertacji jest spójna i logiczna o wyraźnie zarysowanej strukturze tematycznej, właściwym skoordynowaniu kierunku prowadzonych badań. Treść kolejnych rozdziałów jest wzajemnie powiązana z tytułem i stanowi konsekwentne rozwinięcie założonych celów badań i weryfikacji hipotez. Rzeczowy układ opracowania, charakteryzuje się spójnością i logicznym układem myślowym poszczególnych jej części, a uzyskane dane i informacje zostały starannie zaprezentowane w formie graficznej i tabelarycznej.

Rozdział pierwszy rozprawy pt.: „*Znaczenie podatności transportowej w przewozach ładunków*” będący teoretycznym ujęciem zagadnienia badawczego, został właściwie ustrukturyzowany i napisany w oparciu o odpowiednio dobraną i bogato dobraną literaturę przedmiotu, nie tylko krajową ale i obcojęzyczną, zwłaszcza w języku angielskim. Prezentując podstawy teoretyczne zagadnień związanych z podatnością transportową w przewozach ładunków, Doktorantka właściwie dobrała strukturę publikacji. Zagadnienia dotyczące rozważań Autorki, a dotyczące znaczenia podatności transportowej w przewozach ładunków, jako wprowadzające, przekonują recenzenta o wiedzy, erudycji i umiejętnościach wykorzystania literatury w formułowaniu sądów przez Doktorantkę. Doktorantka reprezentuje również poprawny styl wypowiedzi, właściwie argumentując logikę prowadzonej narracji, tak pod względem zakresu i sposobu omówienia struktury problematyki badań, jak również jej celów.

Rozdział drugi opracowania pt.: „*Podatność transportowa wyrobów farmaceutycznych*”, prezentuje istotę i klasyfikację wyrobów farmaceutycznych, jak również wybrane aspekty funkcjonowania przemysłu farmaceutycznego w kontekście europejskim i światowym. Warto również zwrócić uwagę, iż Autorka wnikliwie omawia zagadnienia charakterystyki wyrobów farmaceutycznych również w aspektach prawnych i medycznych, które zostają wykorzystane do budowania właściwej narracji podatności transportowej. Należy zwrócić uwagę, iż rozdział ten jest bogato ilustrowany licznymi danymi w postaci tabel i rysunków, ale również szczegółowym omówieniem przez Autorkę opracowania charakteryzowanej problematyki badań. Dopełnieniem zagadnienia jest również bogato zaprezentowana literatura przedmiotu, ilustrująca wieloaspektowość i zakres podatności transportowej wyrobów farmaceutycznych.

Ocena pierwszej, teoretycznej części dysertacji tj. rozdziałów pierwszego i drugiego, jest zdaniem recenzenta w pełni pozytywna. Dokonana przez Doktorantkę głęboka charakterystyka przedmiotu badań, znalazła wysokie uznanie w oczach recenzenta, co świadczy o opanowaniu i dobrym warsztacie naukowym Autorki, wynikającym z umiejętności właściwego korzystania z literatury, jej racjonalnego doboru i wykorzystywaniu tych elementów, które kształtują strukturę podejmowanego zakresu badań, jak również determinują formułowanie właściwych sądów i decydują o pogłębianiu wiedzy.

Rozdział trzeci opracowania pt.: „*Prawne oraz techniczno – technologiczne aspekty procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych*”, prezentuje zwłaszcza teoretyczne aspekty przewozu wyrobów farmaceutycznych, modele dystrybucji jak również wymagania techniczno - technologiczne oraz technologię przewozu wyrobów farmaceutycznych. Na uwagę zwracają zwłaszcza zagadnienia analizy regulacji między innymi Dobrych Praktyk Dystrybucji (*ang. Good Distribution Practice*), jak również analiza regulacji IATA TCR (*ang. Temperature Control Regulations*), czy też certyfikatu CEIV Pharma IATA. Autorka dysertacji dokonała również analizy procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych w transporcie morskim, kolejowym i drogowym, prezentując również badane zagadnienie z perspektywy normalizacji, szczególnie normy PKN – DIN SPEC 91323:2019-08. Na uwagę zasługuje również analiza i charakterystyka czterech modeli dystrybucji omówionych w dysertacji.

Rozdział czwarty rozprawy pt.: „*Determinanty wpływające na proces przemieszczania wyrobów farmaceutycznych z uwzględnieniem podatności transportowej w świetle badań własnych*”, podejmuje kilka interesujących zagadnień z tego zakresu. Autorka opracowania wychodząc od kwestii metodyki i narzędzi badań dokonuje zwłaszcza

identyfikacji i oceny determinant w procesie wyboru sposobu przemieszczania produktów farmaceutycznych, koncentrując się na zagadnieniach charakterystyki badanych przedsiębiorstw, identyfikacji czynników, wpływu podatności transportowej oraz omówieniu problemów i kierunków możliwych zmian. Rozdział czwarty dysertacji koncentruje się na omówieniu i charakterystyce rezultatów kwestionariusza badań. Autorka prawidłowo prezentuje i interpretuje wyniki badań.

Rozdział piąty pt.: *„Kierunki rozwoju procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych z uwzględnieniem ich podatności transportowej”*, koncentruje się na czterech zagadnieniach. Interesującą kwestią rozpoznaną i omówioną przez Autorkę, jest zagadnienie uwarunkowań rozwoju procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, gdzie dokonuje zidentyfikowania dziewięciu uwarunkowań tj. innowacyjności, wzrostu popytu, zrównoważenia, nowoczesnych technologii w łańcuchach dostaw, zmieniających się przepisach prawa, oczekiwań co do obniżenia kosztów, cyfryzacji globalnych łańcuchów dostaw, wyzwań co do poziomu bezpieczeństwa oraz telematykę. Uwaga recenzenta dotyczy sposobu wyodrębnienia uwarunkowań rozwoju procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych, i związana jest z brakiem odpowiedniej metodyki wyodrębnienia przez Autorkę kryterium selekcji uwarunkowań. Uwaga jest tym bardziej uzasadniona, iż niektóre z wyodrębnionych przez Autorkę z uwarunkowań są do siebie mocno zbliżone, i z punktu widzenia taksonomii, jako takie mogły zostać zaliczone do tej samej grupy i być analizowane nierozdzielnie. Co więcej w podsumowaniu 5.1 Autorka arbitralnie stwierdza, (...) *„najistotniejszym wyzwaniem w łańcuchach dostaw i dystrybucji wyrobów farmaceutycznych należy zaliczyć bezpieczeństwo ładunku i telematykę, zapewniając przewoźnikom możliwość monitorowania i śledzenia przesyłek w czasie rzeczywistym, co jest istotne przy uwzględnieniu niskiej podatności transportowej tych produktów”*. Uwaga recenzenta dotyczy zatem nieudanych i również dość swobodnych prób nieustannego wprowadzania do narracji badań nowych uwarunkowań, które nie spełniają warunków kryterium przyjętej przez Autorkę tj. nieuwzględnionych we wcześniej liście, którym jest na przykład blockchain czy jakość produktów medycznych i biologicznych. Czytelnik analizując rozważania Autorki zawarte w 5.1, ma wrażenie nieusystematyzowania analizowanych uwarunkowań, gdzie kanwą dociekań są kwestie jedynie częściowo związane z rozwojem procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych. Brak właściwego uporządkowania 5.1 wynika zatem, ze zbyt luźnego potraktowania przez Autorkę kryteriów doboru i selekcji uwarunkowań związanych z rozwojem procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych. Zastosowanie nawet prostych metod taksonomicznych przyniosło by o wiele bardziej konstruktywne rezultaty.

Pozytywną ocenę recenzenta uzyskuje omówienie i zaprezentowanie koncepcji zmian procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych w kontekście podatności transportowej – 5.2, gdzie Autorka zastosowała właściwe metody badań, omawiając i prezentując w logiczny sposób wyniki dociekań. Na szczególną uwagę zasługuje zwłaszcza opracowanie modelu zależności i wpływu obecnych wyzwań na kierunki rozwoju procesów przemieszczania wyrobów farmaceutycznych – rys. 5.6. Zdaniem recenzenta prezentowany model jest ukoronowaniem podjętych w dysertacji badań, i powinien zostać jako taki zaprezentowany jako autorskie osiągnięcie, które jest odzwierciedleniem wiedzy, kompetencji jak również dobrego warsztatu badawczego Autorki. Tymczasem Autorka nie wie o tym, pomija zupełnie to osiągnięcie badawcze, nie informując Czytelnika o tym fakcie, ani we wstępie ani zakończeniu dysertacji. Podobnie jest z analizą SWOT tabela 5.2. Recenzent bardzo wysoko ocenia dociekania Autorki zawarte w 5.2, tym bardziej że unikatowość i wnikliwość modelu zależności i wpływu obecnych wyzwań na kierunki rozwoju procesów przemieszczania wyrobów farmaceutycznych - rys. 5.6., przy jego głębszej analizie jest samo w sobie rzetelnym i oryginalnym osiągnięciem badawczym. Recenzent również wysoko ocenia rozważania zawarte w 5.3. tj. „*analiza porównawcza przemieszczania wyrobów farmaceutycznych w kontekście ich podatności transportowej*”. Treść rozważań zawartych w 5.3. jest właściwa dla kalkulacji spedycji międzynarodowej, która oparta została na symulacji kosztów przewozu i spedycji wyrobów farmaceutycznych organizowanych transportem lotniczym, morskim i drogowym z Polski do Barcelony. Kulminacją podjętej w 5.3, analizy jest tabela 5.6., w której zawarto kalkulację trzech gałęzi transportu tj. morskiego, lotniczego, drogowego w oparciu o osiem parametrów tj. szacunkowego minimalnego kosztu transportu, szacunkowego czasu transportu, szacowanej odległości, objętości ładunku, wagi ładunku, zakresu temperatury, kosztu transportu 1 tony wyrobów farmaceutycznych w PLN, oraz zł/km . Z przeprowadzonej kalkulacji zawartych w tabeli 5.6 wynika, iż najtańszy koszt 1,41 zł/tkm ale najwolniejszy bo trwający 14 dni rejs statkiem, następnie jest transport drogowy 5,09 zł/tkm dostawa trwająca 3 dni oraz transport lotniczy 7,24 zł/tkm, gdzie czas przewozu samolotem trwa wynosi również 3 dni.

Ostatnia czwarta część rozdziału piątego dotyczy zagadnienia „*kierunków doskonalenia procesu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych*”. Interesującym zabiegiem dokonanym przez Autorkę dysertacji, jest zastosowanie mapowania procesu przemieszczania produktów farmaceutycznych oraz zastosowania listy kontrolnej tab. 5.2¹.

¹ nieprawidłowy numer tabeli 5.2 powinno być 5.7, podobnie z tabelami 5.3. powinno być 5.8 s. 192, 5.4 powinno być 5.9 s. 192 i 5.5 powinno być 6.0 s. 193 w oparciu o przyjętą w dysertacji logikę numeracji.

Zdaniem recenzenta zastosowanie mapowania procesu jest, jak najbardziej udanym przedsięwzięciem badawczym dokonany przez Autorkę dysertacji.

Konkludując część drugą - empiryczną rozprawy tj. rozdziały czwarty i piąty, która oceniona zostaje przez recenzenta bardzo wysoko (za wyjątkiem 5.1.). Zaprezentowane w rozdziałach czwartym i piątym zagadnienia są bardzo cenne z punktu widzenia tematyki prowadzonych rozważań, jak również weryfikacji postawionych hipotez badawczych i realizacji zamierzonych celów. Syntetyczne wyniki badań Doktorantka zamieściła w zakończeniu dysertacji, które wskazują na osiągnięcie zamierzonych celów i weryfikację postawionych hipotez. Zdaniem recenzenta, w kontekście zarysowanego problemu badawczego i przyjętych celów rozprawy, jak również weryfikacji hipotez, struktura opracowania została ujęta prawidłowo, tworząc spójną i logiczną całość.

Oceniając strukturę opracowania stwierdzam, jego poprawność i odpowiednie dostosowanie do celów dysertacji i przejętych hipotez badawczych. Zastosowany układ opracowania, pozwolił Autorce na przedstawienie i weryfikację hipotez badawczych. Autorka, wykazała się szeroką wiedzą w zakresie badanej problematyki i znajomością terminologii naukowej, jak również umiejętnością doboru metod badawczych, samodzielnego formułowania i rozwiązywania problemów badawczych oraz logicznego wnioskowania. Ponadto analiza treści hipotez i celów, jak również ich wzajemna współzależność oraz zakres i struktura zastosowanych metod badawczych, wskazują również na możliwość dokonania pozytywnej oceny warsztatu naukowego Doktorantki, jako właściwie ukształtowanego, co pozwala na sformułowanie wniosków końcowych.

Wnioski końcowe i ewentualne uzupełnienia

Wnioski końcowe recenzowanej rozprawy doktorskiej Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej, na podstawie przyjętych kryteriów oceny jest w pełni pozytywna i pozwala na stwierdzenie, iż przedmiotowe opracowanie stanowi wnikliwie i oryginalne studium badawcze podatności transportowej jako determinanty wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych. W ocenie recenzenta dysertacja zasługuje na wysoką ocenę, zarówno w warstwie teoretycznej jak i empirycznej. Dokonując oceny dysertacji recenzent pragnie jednoznacznie wyrazić opinię, iż recenzowana rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wskazujące na odpowiedni poziom wiedzy teoretycznej Doktorantki, oraz dojrzałość w opanowaniu warsztatu badawczego.

Biorąc pod uwagę zakres prowadzonej recenzji stwierdzić należy, iż przedstawiona do oceny rozprawa doktorska Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej stanowi oryginalne i wartościowe opracowanie, a zawarte w niej treści mogą być pozytywnie ocenione ze względu na to, że:

- praca jest samodzielnym dorobkiem Autorki,
- Autorka dowiodła, iż posiada umiejętność postawienia problemu badawczego, właściwego wyznaczenia celów i weryfikacji hipotez badawczych, doboru materiału badawczego i zastosowania właściwych metod badawczych oraz racjonalnego analizowania i syntetyzowania wyników badań,
- praca jest opracowaniem wpisującym się w nurt rozważań ekonomii i finansów,
- opracowanie jest oryginalnym materiałem badawczym, który zostało interesująco merytorycznie i właściwie metodycznie opracowane i zaprezentowane,
- Autorka podjęła i rozwiązała oryginalny problem naukowy, wykazując się odpowiednią wiedzą w zakresie ekonomii i finansów,
- poprzez przygotowanie recenzowanej rozprawy doktorskiej Autorka wykazała się umiejętnością prowadzenia badań naukowych.

W oparciu o przyjęte kryteria oceny recenzowanej rozprawy doktorskiej Pani mgr Renaty Agaty Husiatyńskiej pt.: „*Podatność transportowa jako determinanta wyboru sposobu przemieszczania wyrobów farmaceutycznych*” stwierdzam, że dysertacja spełnia wymogi zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 r., poz 261, § 6 z zastrzeżeniem zapisów § 32) w związku z art.179 ust.1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.). i wnoszę jednocześnie do Rady Naukowej Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego o dopuszczenie do publicznej obrony.

Janusz Figura

Katowice dnia 29.08.2022 r.